

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3160/2020
03.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јасмина Николић, адвокат из ..., против туженог ББ, предузетника самосталне занатске трговинске радње комисиона „...“ ..., кога заступа Милић Милић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4365/19 од 05.06.2020. године, у седници одржаној 03.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4365/19 од 05.06.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 235/19 од 20.09.2019. године у ставовима другом и четвртном изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 88.203,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 235/19 од 20.09.2019. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба тужиље у делу тужбеног захтева којим је тражила да се решење о отказу уговора о раду туженог поништи. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да јој на име накнаде штете због незаконитог отказа уговора о раду исплати десет зарада у укупном износу од 272.030,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати износ преко досуђеног износа од 272.030,00 динара до траженог износа од 489.654,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 37.792,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4365/19 од 05.06.2020. године, преиначена је првостепена пресуда у ставовима другом и четвртном изреке, тако што је

одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде штете исплати десет зарада у укупном износу од 272.030,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате и обавезана тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 85.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побјане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код туженог на основу уговора о раду на неодређено време од 08.01.2013. године на радном месту ... – Упозорењем о постојању разлога за отказ уговора о раду од 10.01.2019. године тужени је упозорио тужилцу да не остварује резултате рада, да нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради. Затим је 15.01.2019. године донео решење којим је тужилци отказао уговор о раду из истог разлога (неостваривање резултата рада уз утврђење да јој радни однос престаје 15.01.2019. године). Истог датума је одјављена са обавезног социјалног осигурања. Тужени је 14.03.2019. године донео одлуку којом је поништио решење о отказу уговора о раду од 15.01.2019. године и позвао тужилцу да се врати на рад. Тужени је налогом који је тужилца примила 23.03.2019. године поново позвао тужилцу да се врати на рад.

Имајући у виду да је тужени после подношења тужбе у овој парници поништио сопствено решење о отказу уговора о раду, првостепени суд је закључио да тужилца више нема правни интерес за подношење тужбе у делу којим је тражила поништај наведеног решења због чега је у том делу тужбу тужилце одбацио као недозвољену. Одлучујући о захтеву тужилце за накнаду штете уместо враћања на рад, првостепени суд је делимично усвојио овај захтев на основу члана 191. став 5. Закона о раду у висини од 10 зарада одређеној према критеријумима прописаних тим чланом.

По оцени другостепеног суда, захтев тужилце за накнаду штете уместо враћања на рад није основан због тога што решење о отказу није поништио суд већ послодавац, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио овако постављен тужбени захтев.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Према члану 191. став 5. Закона о раду ако суд утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на захтев запосленог обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог у зависности од временаведеног у радном

односу код послодавца, година живота запосленог и број издржаваних чланова породице.

Суштина ове законске одредбе да би запослени остварио право на накнаду јесте да је у питању престанак радног односа без правног основа о чему је у конкретном случају реч. Тужени је тужиљу упозорио на неостваривање резултата рада односно немање потребних знања и способности за обављање послова на којима ради. Код овог отказног разлога, послодавац је био у обавези да најпре утврди неостваривање резултата рада на основу објективних критеријума односно да на основу унапред утврђених објективних критеријума попут радног учинка или праћења резултата рада утврди недовољан рад или неуконост тужиље. Поред свега наведеног за законитост решења о отказу из овог разлога неопходно је да послодавац остави примерен рок за побољшање резултата рада (Препоруком Међународне организације рада број 166 је прописано да раднику неће престати радни однос због незадовољавајућег вршења посла изузев ако му је послодавац претходно дао инструкције и писмено упозорење, а ако радник после истека одговарајућег рока предвиђеног за побољшање, настави да и даље обавља дужности на незадовољавајући начин, радни однос му може престати). Овакво понашање послодавца је неопходан услов за законитост решења о отказу. Тужени то није учинио, због чега су били испуњени услови да суд утврди незаконитост донетог решења о отказу. Уместо суда то је учинио тужени, али уклањањем сопственог незаконитог решења из правног поретка не укидају се и последице његове незаконитости. Због тога тужиљи припада тражена накнада на основу члана 191. став 5. Закона о раду. Висина ове накнаде правилно је утврђена од стране првостепеног суда према критеријумима из цитиране законске одредбе (године живота запосленог и године радног стажа код послодавца).

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Преиначењем одлуке другостепеног суда и одбијањем жалбе потврђена је првостепена пресуда која у себи садржи и решење о трошковима првостепеног поступка који су досуђени.

На основу члана 165. став 2. ЗПП тужиљи су досуђени трошкови ревизијског поступка и то на име састава ревизије износ од 12.000,00 динара, таксе на ревизију 30.481,20 динара и таксе на одлуку по ревизији 45.721,80 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић